

STATUT

Prawa i Sprawiedliwości

Prawo i Sprawiedliwość

ul. Nowogrodzka 84/86, 02-018 Warszawa
tel. (+48) 22 6215035, faks (+48) 22 6216767
e-mail: biuro.organizacyjne@pis.org.pl

www.pis.org.pl

ROZDZIAŁ I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ART. 1. PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ

1. Prawo i Sprawiedliwość, zwane dalej „PiS”, jest partią polityczną działającą na podstawie ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą o partiach politycznych, innych ustaw i niniejszego Statutu, zwanego dalej Statutem.
2. Prawo i Sprawiedliwość może używać skróconej nazwy: PiS.
3. PiS działa na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i poza jej granicami.

ART. 2. PRZEPISY OGÓLNE

1. Siedzibą partii jest m. st. Warszawa.
2. PiS posiada osobowość prawną.
3. PiS opiera swoją działalność na pracy społecznej członków. Do prowadzenia swych spraw może zatrudniać pracowników.
4. PiS może być członkiem krajowych i międzynarodowych organizacji zrzeszających partie polityczne i organizacje o podobnych założeniach ideowo – programowych oraz może współpracować z takimi partiami i organizacjami, w tym również z działającymi na terenie innych krajów.
5. PiS może ustanawiać przedstawicielstwa za granicą, z tym że:
  - 1) regulamin przedstawicielstwa jest zatwierdzany przez Komitet Polityczny PiS,
  - 2) przynależność przedstawicielstwa PiS za granicą przypisuje się do Zarządu Okręgowego PiS właściwego dla m.st. Warszawa.

ART. 3. SYMBOLE I ZNAKI

1. PiS ma prawo do używania odznak, legitymacji, pieczęci, barw, symboli i znaków graficznych na zasadach określonych Statutem.
2. Komitet Polityczny PiS na wniosek Prezesa PiS może upoważnić inne osoby lub podmioty do używania, posługiwania się lub innego wykorzystywania nazwy, skróconej nazwy, odznak, barw, znaków i symboli graficznych PiS.

ROZDZIAŁ II

CELE PIS

ART. 4. CELE

Prawo i Sprawiedliwość zmierza do osiągnięcia poprzez udział w życiu publicznym następujących celów:

- 1) umocnienia niepodległego bytu Rzeczypospolitej Polskiej i międzynarodowej pozycji Naszego Kraju,
- 2) umocnienia siły i bezpieczeństwa Państwa Polskiego, a w szczególności jego zdolności do podejmowania wielkich przedsięwzięć inwestycyjnych i społecznych w interesie Obywateli i Narodu,
- 3) umocnienia demokracji, praworządności i wolności obywatelskich,
- 4) szerzenia postaw patriotycznych oraz wzmacniania solidarności społecznej i narodowej Polaków,
- 5) umacniania roli rodziny, jako podstawowej komórki społecznej i wspieranie jej życzliwą polityką państwa,
- 6) szybkiego rozwoju gospodarczego Polski i działań, które pozwolą na zwiększenie uczestnictwa obywateli w korzystaniu z jego owoców, w szczególności zmniejszenia i eliminacji różnic między miastem a wsią i między różnymi regionami Polski,

- 7) rozwoju kultury, nauki i powszechnego dostępu do oświaty wszystkich szczebli,
- 8) zniesienia wszelkich barier ograniczających możliwości awansu społecznego i wszechstronnej aktywności zawodowej, kulturalnej oraz naukowej Polaków.

ROZDZIAŁ III

CZŁONKOWIE PiS

ART. 5. SPOSÓB NABYWANIA CZŁONKOSTWA

1. Członkiem PiS może zostać osoba, która:
  - 1) posiada obywatelstwo polskie,
  - 2) ukończyła 18 lat,
  - 3) korzysta z pełni praw publicznych,
  - 4) zaakceptuje cele PiS, formy działania oraz zasady określone w niniejszym Statucie, regulaminach wewnętrznych oraz decyzjach władz PiS,
  - 5) spełnia inne wymogi określone okresowo przez Komitet Polityczny.
2. Członkowie PiS dzielą się na:
  - 1) członków,
  - 2) członków honorowych.
3. Członkowie są przyjmowani do PiS na mocy uchwały Zarządu Powiatowego PiS, Zarządu Okręgowego PiS lub Komitetu Politycznego po złożeniu pisemnej deklaracji i właściwych dokumentów.
4. Zarząd Powiatowy PiS lub Zarząd Okręgowy PiS, w terminie 14 dni od podjęcia uchwały, o której stanowi ust. 3, przekazuje tę uchwałę i oryginały właściwych dokumentów Przewodniczącemu Komitetu Wykonawczego PiS. Zarząd Powiatowy PiS dokonuje tego za pośrednictwem Prezesa Zarządu Okręgowego PiS.

5. Rada Polityczna może nadać godność członka honorowego osobie szczególnie zasłużonej dla PiS.

ART. 6. SPOSÓB UTRATY CZŁONKOSTWA

1. Członkostwo w PiS ustaje wskutek:
  - 1) niespełnienia wymogów, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 1-3 i 5 lub zaprzestania realizacji zobowiązania przyjętego na podstawie art. 5 ust. 1 pkt. 4,
  - 2) członkostwa w innej partii lub aktywnego jej wspierania,
  - 3) członkostwa w organizacji, której cele są sprzeczne z celami, zasadami ideowymi, programem lub interesem PiS albo czynnego wspierania takiej partii lub organizacji,
  - 4) całkowitego lub częściowego ubezwłasnowolnienia,
  - 5) popełnienia przestępstwa z niskich pobudek albo skierowania przeciwko danemu członkowi aktu oskarżenia o przyjęcie lub wręczenie korzyści majątkowej,
  - 6) dobrowolnej rezygnacji członka zgłoszonej na piśmie, z dniem złożenia rezygnacji,
  - 7) wykluczenia członka w trybie określonym w art. 39,
  - 8) zaniechania przez okres co najmniej 6 miesięcy opłacania składek członkowskich,
  - 9) naruszenia obowiązków członka PiS określonych w art. 10 niniejszego Statutu,
  - 10) śmierci,
  - 11) rozwiązania PiS.
2. Skreślenia członka z listy członków PiS dokonuje w drodze uchwały Zarząd Okręgowy PiS, z chwilą stwierdzenia utraty członkostwa. Od powyższej uchwały przysługuje odwołanie do Komitetu Politycznego, w terminie 7 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Ustanie członkostwa nie stanowi podstawy do jakichkolwiek roszczeń w stosunku do PiS, ani też względem majątku PiS.

ART. 7. ZAWIESZENIE CZŁONKA W JEGO PRAWACH

Członkostwo w PiS zostaje zawieszono w trybie i na zasadach określonych Statutem, z chwilą:

- 1) złożenia przez członka pisemnego oświadczenia Prezesowi Zarządu Okręgowego lub Prezesowi PiS o pełnieniu funkcji lub zajmowaniu stanowiska, które z mocy prawa wykluczają prowadzenie działalności politycznej,
- 2) wydania przez Prezesa PiS postanowienia o zawieszeniu, w związku z uzasadnionym przypuszczeniem, iż naraził on dobre imię lub działał na szkodę PiS, w szczególności po wszczęciu przeciw niemu postępowania dyscyplinarnego do czasu rozpoznania sprawy przez Koleżeński Sąd Dyscyplinarny lub do czasu wyjaśnienia sprawy będącej przyczyną zawieszenia.

ROZDZIAŁ IV

SYMPATYCY PiS

ART. 8. STATUS SYMPATYKÓW PiS

1. Zarządy Komitetów terenowych i środowiskowych oraz Prezesi Zarządów Okręgowych rejestrują zgłoszenia sympatyków PiS.
2. Szczegółowy zakres statusu sympatyka PiS oraz zasady jego nabycia i utraty określi Komitet Polityczny.

ROZDZIAŁ V

PRAWA I OBOWIĄZKI CZŁONKÓW PiS

ART. 9. PRAWA CZŁONKA

1. Członek PiS, na zasadach określonych Statutem i przyjętymi na podstawie Statutu regulaminami oraz decyzjami władz PiS, ma prawo:
  - 1) wybierania oraz bycia wybieranym, powoływanym bądź dokooptowanym w skład organów PiS,
  - 2) udziału w działalności PiS,
  - 3) kandydowania zgodnie z decyzjami władz PiS w wyborach do organów władzy publicznej z list zgłoszonych lub popartych przez PiS,
  - 4) zgłaszania inicjatyw politycznych lub organizacyjnych do władz PiS,
  - 5) odwoływania się od decyzji dotyczących jego osoby do odpowiednich władz wymienionych w Statucie,
  - 6) występowania do władz PiS z wnioskami o pomoc w sytuacji, gdy w związku z jego przynależnością do PiS podejmowane są wobec niego działania o charakterze represyjnym,
  - 7) wglądu do dokumentów partyjnych z wyłączeniem danych wrażliwych i chronionych przez prawo lub chronionych ze względu na szczególnie interes partii,
  - 8) używania odznak partyjnych i legitymacji członkowskich PiS.
2. Członek honorowy posiada wszystkie prawa członka za wyjątkiem praw określonych w ust. 1 pkt. 1.

ART. 10. OBOWIĄZKI CZŁONKA

Członek PiS ma obowiązek:

- 1) przestrzegania postanowień Statutu i przyjętych na podstawie Statutu regulaminów oraz decyzji władz PiS,

- 2) postępowania zgodnego z powszechnie przyjętymi zasadami współżycia społecznego oraz zasadami moralnymi i obywatelskimi wynikającymi z programu PiS,
- 3) postępowania zgodnego z programem, linią polityczną i interesem politycznym PiS,
- 4) realizowania programu partii,
- 5) popularyzowania działalności PiS i dbania o rozwój organizacyjny ugrupowania,
- 6) udziału w pracach macierzystego Komitetu,
- 7) sumiennego pełnienia powierzonych mu funkcji i obowiązków w PiS,
- 8) terminowego opłacania składek i innych świadczeń członkowskich,
- 9) uczestnictwa zgodnie z programem wyborczym i politycznymi zamierzeniami PiS w:
  - a) kampanii wyborczej do parlamentu, samorządu terytorialnego i innych organów,
  - b) międzynarodowych, ogólnopolskich, regionalnych i lokalnych akcjach społeczno-politycznych.

ROZDZIAŁ VI

WŁADZE NACZELNE PiS

ART. 11. WŁADZE NACZELNE

1. Władzami naczelnymi PiS są:
  - 1) Kongres,
  - 2) Prezes PiS,
  - 3) Rada Polityczna,
  - 4) Komitet Polityczny,
  - 5) Krajowa Komisja Rewizyjna,
  - 6) Koleżeński Sąd Dyscyplinarny.
2. O ile statut nie stanowi inaczej:

- 1) kadencja władz naczelnych PiS trwa trzy lata i liczy się od dnia wyborów, a kończy się z chwilą wyboru nowych władz,
  - 2) w skład władz naczelnych wchodzić mogą jedynie członkowie PiS,
  - 3) w przypadku zmiany władz w trakcie kadencji władze nowo wybrane działają do dnia zakończenia kadencji, na którą zostały wybrane poprzednie władze,
  - 4) uchwały władz kolegialnych PiS zapadają zwykłą większością głosów obecnych, chyba że Statut stanowi inaczej.
3. Szczegółowy tryb wyboru oraz działania władz PiS może określać właściwy regulamin.
  4. Decyzje władz kolegialnych PiS zapadają w formie uchwał.

ART. 12. KONGRES PIS

1. Kongres jest najwyższą władzą PiS.
2. Do wyłącznej kompetencji Kongresu należy w szczególności:
  - 1) przyjęcie deklaracji ideowej,
  - 2) uchwalenie nowego Statutu lub zmian w obowiązującym Statucie większością co najmniej 2/3 głosów, w obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania,
  - 3) uchwalanie na wniosek Prezesa PiS szczegółowego trybu wyboru oraz działania Kongresu w formie regulaminu,
  - 4) uchwalanie programu PiS lub dokumentów programowych partii,
  - 5) wybór i odwołanie Prezesa PiS,
  - 6) wybór Prezesa Honorowego PiS,
  - 7) wybór i odwołanie:
    - a) do 11 członków Krajowej Komisji Rewizyjnej,
    - b) do 11 członków Koleżeńskiego Sądu Dyscyplinarnego,
    - c) do 120 członków Rady Politycznej,
  - 8) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Rady Politycznej, Krajowej Komisji Rewizyjnej oraz Koleżeńskiego Sądu Dyscyplinarnego,

- 9) podejmowanie uchwał w sprawie udzielania absolutorium ustępującemu Prezesowi PiS na podstawie opinii Krajowej Komisji Rewizyjnej,
- 10) podejmowanie uchwał o rozwiązaniu PiS lub połączeniu PiS z inną partią lub innymi partiami politycznymi większością co najmniej 2/3 głosów, w obecności co najmniej 2/3 osób uprawnionych do głosowania.

ART. 13. DELEGACI

1. Delegatami uprawnionymi do udziału w Kongresie są:
  - 1) Prezes Honorowy PiS,
  - 2) Prezes PiS,
  - 3) członkowie Rady Politycznej, Krajowej Komisji Rewizyjnej, Koleżeńskiego Sądu Dyscyplinarnego oraz Przewodniczący Rad Regionalnych,
  - 4) członkowie Rady Ministrów, sekretarze stanu, marszałkowie i wicemarszałkowie województw, posłowie i senatorowie oraz posłowie do Parlamentu Europejskiego, o ile są członkami PiS,
  - 5) delegaci wybrani przez Zjazdy Okręgowe, członkowie PiS, w liczbie co najmniej dwukrotnie większej od liczby delegatów wymienionych w punktach poprzedzających.
2. Delegaci wymienieni w ust. 1 pkt 3 i 4 zachowują mandat delegata do końca kadencji Kongresu, także po zakończeniu sprawowania funkcji lub mandatu.

ART. 14. KADENCJA I POSIEDZENIA KONGRESU

1. Posiedzenie Kongresu zwołuje Prezes PiS co najmniej raz na trzy lata.
2. Rada Polityczna może zwołać posiedzenie Kongresu PiS w trakcie kadencji, uchwałą podjętą większością 2/3 głosów, na wniosek, co najmniej 21 Zjazdów Okręgowych.

3. Zwołanie posiedzenia Kongresu PiS w trakcie jego kadencji, nie przerywa kadencji władz i organów PiS wybieranych przez Kongres.

ART. 15. PREZES PiS

1. Prezes PiS jest najwyższą władzą wykonawczą PiS.
2. Do kompetencji Prezesa PiS należy w szczególności:
  - 1) reprezentowanie PiS na zewnątrz, z zastrzeżeniem art. 47,
  - 2) realizacja uchwał Kongresu i Rady Politycznej,
  - 3) kierowanie:
    - a) bieżącą działalnością ugrupowania,
    - b) pracami Klubu (Koła, Zespołu) Parlamentarnego za pośrednictwem ich przewodniczących,
    - c) pracami Rady Politycznej oraz Komitetu Politycznego,
  - 4) zwoływanie pierwszych posiedzeń Krajowej Komisji Rewizyjnej oraz Koleżeńkiego Sądu Dyscyplinarnego w terminie 60 dni od ich wybrania,
  - 5) wnioskowanie w sprawach, o których mowa w Statucie, w tym w sprawie:
    - a) regulaminów władz naczelnych PiS,
    - b) wyboru, powoływania i odwoływania członków władz PiS,
  - 6) określanie zakresu zadań i kompetencji Wiceprezesów PiS, Przewodniczącego Komitetu Wykonawczego, Skarbnika PiS,
  - 7) udzielanie upoważnień do reprezentowania PiS w organizacjach lub strukturach powstałych w wyniku porozumień zawartych przez PiS, w tym o charakterze wyborczym,
  - 8) koordynacja działań związanych z akcjami społeczno-politycznymi podejmowanymi przez ugrupowanie,
  - 9) przedkładanie do akceptacji Komitetu Politycznego kandydatów PiS w wyborach parlamentarnych, do Parlamentu Europejskiego oraz na urząd Prezydenta RP,

- 10) ustalanie wzoru dokumentów członkowskich, w tym dokumentów wymaganych przy przyjęciu w poczet członków PiS,
  - 11) ustalanie zasad dotyczących gromadzenia dokumentacji osobowej w PiS oraz zakresu danych objętych ewidencją,
  - 12) powoływanie likwidatora w przypadku podjęcia decyzji o rozwiązaniu PiS,
  - 13) Prezes PiS może powierzyć wykonywanie czynności zastrzeżonych w Statucie do jego kompetencji Wiceprezesowi PiS lub Skarbnikowi PiS,
  - 14) w przypadku rozwiązania organizacji, o której mowa w art. 19 ust. 1 pkt 12 lit. a i b, powołanie Pełnomocnika PiS, mającego uprawnienia właściwej władzy PiS.
3. W trakcie trwania kadencji Rada Polityczna może wybrać pełniącego obowiązki Prezesa PiS na okres do trzech miesięcy spośród Wiceprezesów PiS w przypadku, gdy Prezes PiS:
    - 1) zrezygnował z funkcji albo utracił lub zawiesił członkostwo w PiS,
    - 2) czasowo utracił możliwość sprawowania funkcji.
  4. Równocześnie z wyborem pełniącego obowiązki Prezesa PiS, Rada Polityczna zwołuje posiedzenie Kongresu, który dokona wyboru na wakujące stanowisko.
  5. Osoba pełniąca obowiązki Prezesa PiS posiada takie same prawa i obowiązki jak Prezes PiS.

ART. 16. RADA POLITYCZNA

1. Rada Polityczna jest najwyższą władzą uchwałodawczą PiS w okresach pomiędzy posiedzeniami Kongresu.
2. W skład Rady Politycznej wchodzi:
  - 1) Prezes PiS,
  - 2) Wiceprezesi, Skarbnik oraz Przewodniczący Komitetu Wykonawczego PiS,
  - 3) Prezesi Zarządów Okręgowych,
  - 4) posłowie, senatorowie oraz posłowie do Parlamentu Europejskiego, będący członkami PiS,

- 5) do 120 członków wybranych przez Kongres,
  - 6) osoby dokooptowane na wniosek Prezesa PiS przez Radę Polityczną do swego składu, w liczbie nie większej niż 10% składu Rady.
3. W pracach Rady Politycznej może uczestniczyć:
    - 1) Prezes Honorowy PiS, z głosem stanowiącym,
    - 2) Przewodniczący Krajowej Komisji Rewizyjnej lub upoważniony przez niego członek tej Komisji, Przewodniczący Koleżeńskiego Sądu Dyscyplinarnego oraz Rzecznik Dyscyplinarny, z głosem doradczym,
  4. Osoby, zasiadające w Radzie Politycznej ze względu na sprawowanie mandatu posła lub senatora albo funkcji Prezesa Zarządu Okręgowego, zachowują to uprawnienie do końca kadencji Rady Politycznej także po zakończeniu sprawowania mandatu albo funkcji.
  5. Posiedzenia Rady Politycznej zwołuje i przewodniczy jej obradom Prezes PiS lub upoważniony przez niego Wiceprezes PiS, z właszej inicjatywy lub na wniosek:
    - 1) Komitetu Wykonawczego,
    - 2) Krajowej Komisji Rewizyjnej,
    - 3) Klubu (Koła, Zespołu) Parlamentarnego PiS,
    - 4) co najmniej połowy członków Rady Politycznej.
  6. Na posiedzeniu Rady Politycznej prawo inicjatywy uchwałodawczej przysługuje:
    - 1) Prezesowi PiS,
    - 2) Komitetowi Politycznemu,
    - 3) grupie co najmniej 10 członków Rady.
  7. Prezes PiS lub upoważniony przez niego Wiceprezes PiS podpisuje uchwały Rady Politycznej.

ART. 17. KOMPETENCJE RADY POLITYCZNEJ

Do kompetencji Rady Politycznej należy w szczególności:

- 1) określanie kierunków polityki PiS zgodnie z uchwałami Kongresu,
- 2) wybór i odwoływanie na wniosek Prezesa PiS:

- a) Sekretarza Rady,
  - b) Wiceprezesów PiS,
  - c) Przewodniczącego Komitetu Wykonawczego,
  - d) Skarbnika PiS,
  - e) członków Komitetu Politycznego,
  - f) Przewodniczącego Komisji Etyki PiS oraz do 5 jej członków,
- 3) sprawowanie nadzoru nad działalnością Komitetu Wykonawczego, który składa się z Przewodniczącego Komitetu Wykonawczego, Przewodniczących Rad Regionalnych oraz Prezesów Zarządów Okręgowych,
  - 4) zatwierdzanie porozumień z innymi ugrupowaniami w zakresie nie będącym wyłączną kompetencją Kongresu,
  - 5) określanie trybu i zasad połączenia się PiS z inną partią lub innymi partiami,
  - 6) wybór kandydata PiS na urząd Prezydenta RP,
  - 7) określenie zasad wyłonienia kandydatów PiS do organów samorządowych,
  - 8) uchwalanie ordynacji wyborczej do władz PiS, zasad postępowania dyscyplinarnego oraz zasad etycznych PiS, zgodnie z wytycznymi Kongresu,
  - 9) powoływanie zespołów problemowych Rady,
  - 10) rozpatrywanie sprawozdań Klubu (Koła, Zespołu) Parlamentarnego PiS ze swojej działalności,
  - 11) uchwalanie na wniosek Prezesa PiS szczegółowego trybu wyboru oraz działania władz PiS w formie regulaminów bądź też, w przypadku powierzenia tej kompetencji innemu organowi, określanie wytycznych.

ART. 18. KOMITET POLITYCZNY

1. Komitet Polityczny jest organem reprezentującym partię na zewnątrz.
2. W skład Komitetu Politycznego wchodzi następujący członek PiS:
  - 1) Prezes PiS, jako jego przewodniczący,

- 2) Prezes Honorowy PiS,
  - 3) Przewodniczący Parlamentarnego Klubu (Koła, Zespołu) PiS,
  - 4) Wiceprezesa PiS, Przewodniczący Komitetu Wykonawczego oraz Skarbnik PiS,
  - 5) członkowie Parlamentarnego Klubu (Koła, Zespołu) PiS pełniący funkcje w Prezydium Sejmu, Senatu i Parlamencie Europejskiego,
  - 6) członkowie Komitetu Politycznego.
3. Prezes PiS może określić inne osoby uprawnione do udziału w posiedzeniach Komitetu Politycznego z głosem doradczym.
  4. Komitet Polityczny na wniosek Prezesa PiS wybiera Sekretarza Komitetu Politycznego.
  5. Komitet Polityczny wykonuje uprawnienia określone w ust. 1 poprzez uchwały.

ART. 19. KOMPETENCJE KOMITETU POLITYCZNEGO

1. Do kompetencji Komitetu Politycznego należy w szczególności:
  - 1) prowadzenie bieżącej działalności ugrupowania,
  - 2) sprawowanie nadzoru nad bieżącą działalnością Klubu (Koła, Zespołu) Parlamentarnego PiS,
  - 3) koordynacja działań związanych z realizacją uchwał Rady Politycznej i Komitetu Politycznego,
  - 4) zatwierdzanie kandydatów PiS w wyborach parlamentarnych i do Parlamentu Europejskiego,
  - 5) wybór i odwoływanie, na wniosek Prezesa PiS, Rzecznika Dyscyplinarnego PiS i jego 2 zastępców, Rzecznika Prasowego PiS, Pełnomocnika Finansowego Funduszu Wyborczego oraz Pełnomocnika Wyborczego i Pełnomocnika Finansowego Komitetu Wyborczego PiS,
  - 6) dokonywanie na wniosek Prezesa PiS wiążącej wykładni Statutu,
  - 7) w uzasadnionych przypadkach zwoływanie, na wniosek Prezesa PiS, posiedzeń Zjazdu Okręgowego, Zarządu Okręgowego lub Rady Regionalnej,

- 8) zwoływanie na wniosek Prezesa PiS pierwszego posiedzenia Rady Regionalnej,
- 9) powoływanie i odwoływanie przedstawicieli PiS,
- 10) tworzenie i znoszenie jednostek organizacyjnych, przy pomocy których kieruje bieżącą działalnością PiS, w tym struktur terenowych PiS, nadawanie tym jednostkom oraz strukturom regulaminu organizacyjnego, a także powoływanie i odwoływanie osób stojących na czele tych jednostek i struktur,
- 11) określanie zasad udzielania i wycofywania przez struktury PiS rekomendacji w związku z pełnieniem funkcji publicznych,
- 12) sprawowanie nadzoru nad strukturami PiS, a w szczególności poprzez:
  - a) rozwiązanie i utworzenie organizacji regionalnej, okręgowej i terenowej,
  - b) zawieszenie lub rozwiązanie władz regionalnych, okręgowych i terenowych,
  - c) badanie zgodności działań władz regionalnych i okręgowych ze Statutem, ordynacją wyborczą do władz PiS, programem, linią polityczną oraz uchwałami i zarządzeniami władz PiS,
  - d) przeprowadzanie audytu organizacyjnego i rozpatrywanie sprawozdań z działalności władz terenowych PiS,
  - e) zatwierdzanie ustaleń, o których mowa w art. 22 pkt. 5.
- 13) zatwierdzanie sprawozdań finansowych PiS,
- 14) na podstawie odpowiednich uchwał Rady Politycznej określanie szczegółowego trybu wyłaniania kandydatów PiS do organów przedstawicielskich,
- 15) ustalenie wysokości składki członkowskiej i innych świadczeń członkowskich oraz trybu ich zbierania,
- 16) unieważnienie na wniosek Prezesa Zarządu Okręgowego wyborów, o których mowa w art. 32 pkt 3 i 4.

2. Komitet Polityczny może na wniosek Prezesa PiS powierzyć Przewodniczącemu Komitetu Wykonawczego i Komitetowi Wykonawczemu wykonywanie czynności zastrzeżonych w Statucie do kompetencji Prezesa PiS i Komitetu Politycznego.
3. Prezes PiS może podjąć decyzję w sprawach nie cierpiących zwłoki, przypisanych do kompetencji Komitetu Politycznego. Dla jej dalszej ważności wymagane jest jej zatwierdzenie przez Komitet Polityczny na najbliższym jego posiedzeniu.

ROZDZIAŁ VII

WŁADZE REGIONALNE, OKRĘGOWE I TERENOWE

ART. 20. ZASADY OGÓLNE I WŁADZE REGIONALNE

1. Członkiem władz regionalnych, okręgowych i terenowych może być wyłącznie członek PiS z terenu działania właściwych władz PiS.
2. Kadencja władz, o których mowa w ust. 1, trwa dwa lata i liczy się od dnia wyborów, a kończy z chwilą wyboru nowych władz. Postanowienia art. 11 ust. 2 pkt 3 i 4 oraz ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.
3. Władzami regionalnymi są:
  - 1) Rada Regionalna,
  - 2) Przewodniczący Rady Regionalnej,
  - 3) Regionalna Komisja Rewizyjna.

ART. 21. RADA REGIONALNA

1. Rady Regionalne są jednostkami organizacyjnymi PiS, których teren działania obejmuje województwo.
2. Jeżeli obszar województwa pokrywa się z obszarem organizacji okręgowej, funkcję Rady Regionalnej pełni Zarząd Okręgowy,

- a funkcję Przewodniczącego Rady pełni Prezes Zarządu Okręgowego.
3. Rada Regionalna koordynuje działalność jednostek organizacyjnych PiS w samorządzie regionalnym.
  4. W skład Rady Regionalnej wchodzi Prezesi i Wiceprezesi Zarządów Okręgowych oraz przewodniczący Klubu Radnych PiS w Sejmiku Województwa, przewodniczący Klubu Radnych PiS w Radzie Miasta, będącego stolicą okręgu wyborczego do Sejmu RP, a także wybrani w okręgach wyborczych danego regionu posłowie, senatorowie i posłowie do Parlamentu Europejskiego, o ile są członkami PiS; w skład Rady Regionalnej wchodzi także członek PiS zajmujący stanowisko w Zarządzie Województwa; będący członkami PiS wojewodowie lub wicewojewodowie.
  5. W pracach Rady Regionalnej może uczestniczyć z głosem doradczym:
    - 1) członek Krajowej Komisji Rewizyjnej,
    - 2) Przewodniczący Regionalnej Komisji Rewizyjnej lub upoważniony przez niego członek Regionalnej Komisji Rewizyjnej,
    - 3) osoba wskazana przez Przewodniczącego Rady Regionalnej.
  6. Członkowie Rady Regionalnej, o których mowa w ust. 4, zachowują uprawnienie członka do końca kadencji Rady także po zakończeniu sprawowania funkcji określonych uchwałą, o której mowa w ust. 4.
  7. Przewodniczącym Rady Regionalnej jest Prezes Zarządu Okręgowego, na terenie którego w wyborach do Sejmu RP odnotowano największy procentowy wzrost poparcia (najkorzystniejszą zmianę wyniku wyborczego) dla PiS od ostatnich wyborów do Sejmu RP, z zastrzeżeniem ust. 8.
  8. Prezesi Zarządów Okręgowych z terenu działania danej Rady Regionalnej mogą jednomyślnie uzgodnić powierzenie funkcji Przewodniczącego Rady Regionalnej innemu członkowi PiS.
  9. Uchwały Rady Regionalnej podpisuje jej Przewodniczący.

ART. 22. KOMPETENCJE RADY REGIONALNEJ

Do kompetencji Rady Regionalnej należy:

- 1) reprezentowanie stanowiska PiS w sprawach wojewódzkich,
- 2) koordynowanie działań na szczeblu wojewódzkim:
  - a) kampanii wyborczych PiS,
  - b) akcji społeczno-politycznych PiS,
- 3) zatwierdzanie na wniosek Przewodniczącego Rady porozumień wojewódzkich,
- 4) zgodnie z decyzjami władz naczelnych udzielanie na wniosek Przewodniczącego Rady rekomendacji do reprezentowania PiS w strukturach powstałych w wyniku zatwierdzonych przez nią porozumień wojewódzkich lub pełnienia funkcji publicznych o zasięgu wojewódzkim, w tym o charakterze wyborczym,
- 5) ustalanie, na wniosek Przewodniczącego Rady, listy kandydatów w wyborach do sejmiku województwa spośród kandydatów zgłoszonych przez Zarząd Okręgowy,
- 6) określanie kierunków działań Klubu (Koła, Zespołu) Radnych PiS sejmiku województwa oraz rozpatrywanie sprawozdań z ich działalności,
- 7) przedkładanie opinii Komitetowi Politycznemu w sprawie kandydatów PiS w wyborach do parlamentu oraz Parlamentu Europejskiego,
- 8) zajmowanie stanowiska w sprawach zgłaszanych przez władze PiS niższego szczebla.

ART. 23. PRZEWODNICZĄCY RADY REGIONALNEJ

1. Przewodniczący Rady Regionalnej reprezentuje ją wobec władz PiS, przynajmniej raz na kwartał zwołuje jej posiedzenia oraz przewodniczy jej obradom.
2. Do kompetencji Przewodniczącego Rady należy w szczególności:
  - 1) podejmowanie decyzji w sprawach zleconych przez Radę Regionalną, władze naczelne lub wynikające z ich uchwał i zarządzeń,

- 2) inicjatywa uchwałodawcza na posiedzeniach Rady Regionalnej w sprawach, które nie były objęte porządkiem obrad.
3. Przewodniczący Rady Regionalnej może powierzyć wykonywanie czynności zastrzeżonych w Statucie do jego kompetencji członkowi Rady Regionalnej.

ART. 24. OBSZAR DZIAŁANIA, SKŁAD I ORGANIZACJA WŁADZ OKRĘGOWYCH

1. Władzami Okręgowymi PiS są:
  - 1) Zjazd Okręgowy,
  - 2) Prezes Zarządu Okręgowego,
  - 3) Zarząd Okręgowy.
2. Organizacja okręgowa jest jednostką organizacyjną PiS, której obszar działania obejmuje powiaty, wchodzące w skład okręgu wyborczego do Sejmu RP, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Komitet Polityczny PiS na wniosek Prezesa PiS może zwiększyć obszar działania organizacji okręgowej, o której mowa w ust. 2 do dwóch lub więcej okręgów wyborczych do Sejmu RP oraz określić zasady działalności organizacji na obszarze działalności dotychczasowej organizacji okręgowej.

ART. 25. ZJAZD OKRĘGOWY

W Zjeździe Okręgowym uczestniczą wszyscy uprawnieni członkowie PiS z obszaru działania organizacji okręgowej PiS.

ART. 26. KOMPETENCJE ZJAZDU OKRĘGOWEGO

Do kompetencji Zjazdu Okręgowego należy:

- 1) określanie kierunków działalności PiS na obszarze działania organizacji okręgowej PiS,
- 2) rozpatrywanie sprawozdań z działalności władz okręgowych PiS,
- 3) uchwalanie w oparciu o program lub dokumenty programowe PiS okręgowych programów PiS,

- 4) podejmowanie, na podstawie opinii Regionalnej Komisji Rewizyjnej, uchwały w sprawie absolutorium dla ustępującego Zarządu Okręgowego,
- 5) powołanie i odwołanie ze swego grona:
  - a) Prezesa Zarządu Okręgowego, na wniosek Prezesa PiS,
  - b) do 20 pozostałych członków Zarządu Okręgowego,
  - c) członków Regionalnej Komisji Rewizyjnej,
  - d) delegatów na Kongres.

ART. 27. ZARZĄD OKRĘGOWY

1. Zarząd Okręgowy PiS jest władzą wykonawczą PiS na obszarze działania organizacji okręgowej PiS.
2. W skład Zarządu Okręgowego wchodzi:
  - 1) Prezes Zarządu Okręgowego,
  - 2) do 20 pozostałych członków Zarządu Okręgowego,
  - 3) członkowie Rady Politycznej oraz
  - 4) będący członkami PiS:
    - a) Przewodniczący Klubu (Koła, Zespołu) Radnych PiS w sejmiku województwa oraz
    - b) członek zarządu województwa.
3. W posiedzeniu Zarządu Okręgowego z głosem doradczym, uczestniczy:
  - 1) członek Komisji Rewizyjnej, będący członkiem organizacji okręgowej PiS,
  - 2) członkowie organizacji okręgowej PiS, nie będący członkami Zarządu, a pełniący funkcję lub mandat:
    - a) Przewodniczącego Zarządu Powiatowego PiS,
    - b) członka Krajowej Komisji Rewizyjnej lub Koleżeńkiego Sądu Dyscyplinarnego,
    - c) radnego województwa lub radnego miasta, będącego stolicą organizacji okręgowej PiS albo prezydenta miasta.
  - 3) inne osoby określone przez Zarząd Okręgowy.
4. W skład Prezydium Zarządu Okręgowego wchodzi Prezes, Wiceprezes (Wiceprezesi), Sekretarz i Skarbnik oraz pozostali członkowie. Do kompetencji Prezydium należy:

- 1) organizacja prac Zarządu Okręgowego,
  - 2) między posiedzeniami Zarządu Okręgowego podejmowanie uchwał w sprawach nie cierpiących zwłoki, leżących w kompetencji Zarządu.
5. Prezes Zarządu Okręgowego lub upoważniony przez niego Wiceprezes Zarządu zwołuje i przewodniczy posiedzeniu Zarządu Okręgowego z własnej inicjatywy albo w terminie 7 dni na wniosek:
- 1) Prezydium Zarządu Okręgowego,
  - 2) Regionalnej Komisji Rewizyjnej,
  - 3) co najmniej 1/3 członków PiS zrzeszonych w organizacji okręgowej PiS.
6. Zarząd Okręgowy zbiera się co najmniej raz na dwa miesiące.

ART. 28. KOMPETENCJE ZARZĄDU OKRĘGOWEGO

1. Do kompetencji Zarządu Okręgowego należą w szczególności:
  - 1) wykonywanie uchwał i zarządzeń władz naczelnych i regionalnych PiS,
  - 2) reprezentowanie stanowiska PiS w sprawach okręgowych i istotnych kwestiach lokalnych,
  - 3) określanie, w oparciu o uchwały władz naczelnych, kierunków bieżącej działalności politycznej PiS na obszarze działania organizacji okręgowej,
  - 4) na wniosek Prezesa Zarządu Okręgowego powoływanie i odwoływanie Wiceprezesa lub za zgodą Komitetu Politycznego więcej niż jednego Wiceprezesa Zarządu Okręgowego oraz Sekretarza, Skarbnika i pozostałych członków Prezydium Zarządu spośród członków Zarządu Okręgowego,
  - 5) na wniosek Prezesa Zarządu Okręgowego:
    - a) zatwierdzanie porozumień okręgowych lub lokalnych dotyczących obszaru gminy lub powiatu,
    - b) udzielanie rekomendacji do reprezentowania PiS w strukturach powstałych w wyniku zatwierdzonych przez Zarząd porozumień okręgowych lub lokalnych, w tym o charakterze wyborczym,

- c) zgodnie z decyzjami władz naczelnych, udzielanie rekomendacji do pełnienia funkcji publicznych na obszarze działania organizacji okręgowej PiS,
  - d) zatwierdzanie listy kandydatów PiS w wyborach samorządowych, dotyczących obszaru gminy lub powiatu z wyjątkiem wyborów do sejmiku województwa,
  - e) przedstawianie Radzie Regionalnej propozycji kandydatów w wyborach do sejmiku województwa,
  - f) przedstawianie Komitetowi Politycznemu propozycji kandydatów PiS w wyborach parlamentarnych oraz do Parlamentu Europejskiego,
- 6) sprawowanie nadzoru nad działalnością Komitetów i innych struktur PiS na obszarze działania organizacji okręgowej PiS,
  - 7) dokonywanie audytu organizacyjnego komitetów i innych struktur PiS na obszarze działania organizacji okręgowej PiS,
  - 8) powoływanie i odwoływanie, na wniosek Prezesa Zarządu Okręgowego, pełnomocników władz terenowych w sytuacji, o której mowa w art. 33 ust. 2 oraz sprawowanie nadzoru nad ich działalnością,
  - 9) przygotowywanie i organizowanie Zjazdu Okręgowego,
  - 10) określanie kierunków działań Klubów (Kół, Zespołów) Radnych PiS, działających na obszarze organizacji okręgowej oraz rozpatrywanie sprawozdań z ich działalności.
2. Uchwały Zarządu Okręgowego podpisuje Prezes Zarządu Okręgowego lub upoważniony przez niego Wiceprezes Zarządu.

ART. 29. PREZES ZARZĄDU OKRĘGOWEGO

1. Prezes Zarządu Okręgowego kieruje bieżącą działalnością organizacji okręgowej PiS, w tym struktur terenowych PiS, oraz reprezentuje ją na zewnątrz.
2. Do kompetencji Prezesa Zarządu Okręgowego należy w szczególności:

- 1) wnioskowanie w sprawach, o których mowa w innych przepisach Statutu,
  - 2) kierowanie pracami Zarządu Okręgowego i jego Prezydium,
  - 3) na obszarze działania organizacji regionalnej PiS, sprawowanie nadzoru nad realizacją uchwał władz PiS, w tym również przez struktury terenowe,
  - 4) rozpatrywanie sprawozdań finansowych przedkładanych przez Skarbników Komitetów.
3. Szczegółowy zakres obowiązków Prezesa Zarządu Okręgowego określa Komitet Polityczny na wniosek Prezesa PiS.
  4. Prezes Zarządu Okręgowego może upoważnić Wiceprezesa lub Skarbnika do wykonywania czynności zastrzeżonych w Statucie do jego kompetencji.
  5. Zarząd Okręgowy wybiera, na wniosek Prezesa PiS, pełniącego obowiązki Prezesa Zarządu Okręgowego na okres wskazany we wniosku w przypadku, gdy Prezes Zarządu Okręgowego:
    - 1) zrezygnował z funkcji,
    - 2) utracił lub zawiesił członkostwo w PiS,
    - 3) w sposób czasowy utracił możliwość sprawowania funkcji.
  6. Osoba pełniąca obowiązki Prezesa Zarządu Okręgowego posiada takie same prawa i obowiązki jak Prezes Zarządu Okręgowego, z wyjątkiem prawa do zasiadania z tego tytułu w Radzie Politycznej.
  7. Na funkcję Prezesa Zarządu Okręgowego może być zgłoszony członek PiS z terenu danego okręgu, który jest w stanie aktywnie uczestniczyć w pracach Okręgu. Z tego powodu na funkcję tę nie mogą być zgłaszane osoby pełniące mandat posła do Parlamentu Europejskiego.

ART. 30. ORGANIZACJA WŁADZ TERENOWYCH

Władzami terenowymi PiS są:

- 1) Zebranie Członków Komitetu,
- 2) Zarząd Komitetu,
- 3) Przewodniczący Komitetu,
- 4) Zarząd Powiatowy PiS.

ART. 31. KOMITET

1. Komitet jest podstawową jednostką organizacyjną PiS.
2. Komitet zrzesza członków PiS mieszkających, pracujących lub działających na terenie dzielnicy, dwóch lub kilku dzielnic, gminy, dwóch lub kilku gmin lub powiatu.
3. Za wyłączeniem Komitetów środowiskowych, obszary działania Komitetów nie mogą się pokrywać.
4. Komitet terenowy i Komitet środowiskowy nie mogą liczyć mniej niż 5 członków PiS w dniu utworzenia.
5. Zarząd Okręgowy może na terenie miast utworzyć Komitet terenowy, którego obszar działania pokrywa się z granicami okręgu wyborczego lub okręgów wyborczych do Rady Miasta.
6. Komitet Polityczny na wniosek Rady Regionalnej może utworzyć Komitet środowiskowy zrzeszający członków związanych z danym środowiskiem zawodowym lub społecznym, na terenie województwa.
7. Komitet Polityczny, na wniosek co najmniej 5 Komitetów środowiskowych, może powołać Forum Środowiskowe PiS.
8. Komitet Polityczny może rozwiązać Komitet środowiskowy na wniosek Zarządu Okręgowego lub z własnej inicjatywy.
9. Wszyscy członkowie PiS zrzeszeni w Komitecie tworzą Zebranie Członków Komitetu.

ART. 32. KOMPETENCJE ZEBRANIA CZŁONKÓW KOMITETU

Do kompetencji Zebrania Członków Komitetu wchodzi w szczególności:

- 1) określanie kierunków działania Komitetu,
- 2) wykonywanie uchwał władz PiS,
- 3) wybór i odwołanie Przewodniczącego Komitetu spośród członków Zarządu Komitetu,
- 4) wybór i odwoływanie od 3 do 7 członków Zarządu Komitetu w przypadku Komitetów liczących co najmniej 15 członków,
- 5) opiniowanie listy kandydatów do organów samorządu terytorialnego z terenu działania Komitetu,

- 6) przedstawienie stanowiska w przypadku przyjęcia przez Zarząd Okręgowy uchwały w sprawie rozwiązania lub podziału Komitetu albo połączenia Komitetów.

ART. 33. PRZEWODNICZĄCY I PEŁNOMOCNIK KOMITETU

1. Przewodniczący Komitetu reprezentuje Komitet oraz zwołuje Zebrania Członków Komitetu i posiedzenia Zarządu Komitetu, a także za pośrednictwem Zarządu Komitetu kieruje pracami Komitetu.
2. W Komitetach liczących mniej niż 15 członków w miejsce Zarządu Komitetu i Przewodniczącego Komitetu powołuje się Pełnomocnika Komitetu wykonującego ich uprawnienia.
3. Zadaniem Pełnomocnika Komitetu jest bieżąca organizacja działalności struktur PiS na obszarze Komitetu. Pełnomocnik Komitetu koordynuje pracę Komitetu oraz podejmuje czynności, których celem jest wybór właściwych władz Komitetu.

ART. 34. ZARZĄD KOMITETU

1. W skład Zarządu Komitetu wchodzi Przewodniczący Komitetu oraz wybrani przez Zarząd spośród swoich członków Skarbnik i Sekretarz.
2. Do zadań Zarządu Komitetu należy prowadzenie bieżącej działalności Komitetu w zakresie określonym uchwałami i zarządzeniami władz PiS, w szczególności:
  - 1) reprezentowanie stanowiska PiS w sprawach lokalnych z terenu działania Komitetu,
  - 2) zawieranie porozumień, w tym w wyborach samorządowych, o ile takie porozumienia nie zostaną zawarte na szczeblu powiatu,
  - 3) sprawowanie bieżącego nadzoru nad Klubami (Kołami, Zespołami) Radnych PiS,
  - 4) po uzyskaniu opinii Zebrania Członków Komitetu, przedstawianie władzom PiS listy kandydatów do organów samorządu na terenie działania Komitetu,

- 5) koordynowanie na obszarze działania Komitetu:
    - a) akcji społeczno-politycznych,
    - b) kampanii wyborczych,
  - 6) pozyskiwanie kandydatów w poczet członków PiS,
  - 7) przedstawianie Zarządowi Okręgowemu, co najmniej dwa razy do roku, sprawozdania z działalności Komitetu oraz prowadzenie dokumentacji Komitetu.
3. Zarząd Komitetu, którego terenem działania jest powiat, wykonuje zadania określone w niniejszym Statucie dla Zarządu Powiatowego PiS z zastrzeżeniem art. 5 ust. 3.

ART. 35. ZARZĄD POWIATOWY

1. W przypadku, gdy na terenie powiatu działają minimum trzy Zarządy Komitetów, tworzy się Zarząd Powiatowy PiS.
2. W skład Zarządu Powiatowego PiS wchodzi Przewodniczący Zarządów Komitetów, działających na terenie powiatu oraz do 4 członków wybieranych przez Powiatowe Zebranie Członków PiS. Liczbę wybieranych członków Zarządu Powiatowego określa Prezes Zarządu Okręgowego.
3. Powiatowe Zebranie Członków PiS zwołuje, organizuje i przewodniczy jego obradom Prezes Zarządu Okręgowego lub upoważniony przez niego członek Zarządu Okręgowego.
4. Pierwsze posiedzenie Zarządu Powiatowego zwołuje Prezes Zarządu Okręgowego. Zarząd Powiatowy wybiera swojego Przewodniczącego oraz może wybrać skarbnika i sekretarza.
5. Przewodniczący Zarządu Powiatowego PiS kieruje pracami Zarządu, a także zwołuje i przewodniczy jego posiedzeniom.
6. Do zadań Zarządu Powiatowego PiS należy koordynowanie bieżącej działalności PiS na terenie powiatu w zakresie określonym uchwałami i zarządzeniami władz PiS, a w szczególności:
  - 1) ustalanie listy kandydatów do Rady Powiatu,
  - 2) wykonywanie uchwał władz PiS,
  - 3) reprezentowanie stanowiska PiS w sprawach powiatowych,
  - 4) zawieranie powiatowych porozumień, w tym w wyborach samorządowych,

- 5) sprawowanie nadzoru nad działalnością:
  - a) Komitetów z terenu powiatu,
  - b) Klubu (Koła, Zespołu) Radnych PiS w odpowiedniej radzie powiatu.
7. Zarząd Powiatowy przedstawia Zarządowi Okręgowemu, co najmniej dwa razy do roku, sprawozdania z działalności swojej oraz Komitetów z terenu powiatu.

ROZDZIAŁ VIII

REPREZENTACJA PIS W PARLAMENCIE I ORGANACH SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

ART. 36. REPREZENTACJA PIS W SEJMIE, SENACIE ORAZ PARLAMENCIE EUROPEJSKIM

1. Kandydaci wybrani do Sejmu lub Senatu z listy zgłoszonej przez PiS lub rekomendowani przez PiS na listę utworzoną na podstawie porozumienia zawartego przez władze PiS z innymi ugrupowaniami albo członkowie PiS kandydujący z innych list za zgodą władz PiS tworzą Klub lub Koło albo Zespół Parlamentarny PiS, zwany dalej Klubem PiS.
2. Przynależność do Klubu PiS, o którym mowa w ust. 1 oraz uczestnictwo w jego pracach jest obowiązkowe.
3. Klub PiS działa na podstawie Regulaminu Klubu PiS.
4. Podstawowe obowiązki partyjne parlamentarzystów PiS oraz zasady ich ponownego kandydowania w wyborach z listy PiS określają Zasady Reelekcji Parlamentarzystów, stanowiące załącznik i integralną część niniejszego Statutu.
5. Przepisy ust. 1-4 stosuje się odpowiednio do posłów do Parlamentu Europejskiego.

ART. 37. REPREZENTACJA PiS W SAMORZĄDACH

1. Kandydaci wybrani do organów przedstawicielskich samorządu terytorialnego z listy zgłoszonej przez PiS lub rekomendowani przez PiS na listę utworzoną na podstawie porozumienia zawartego przez władze PiS z innymi ugrupowaniami albo członkowie PiS kandydujący z innej listy za zgodą władz PiS, tworzą Kluby lub Koła albo Zespoły Radnych PiS na zasadach określonych przez Komitet Polityczny, a w przypadku ich braku przez właściwy terytorialnie Zarząd Okręgowy.
2. W przypadku utworzenia przez PiS wspólnie z innymi ugrupowaniami Klubu (Koła, Zespołu) Radnych PiS w danej jednostce samorządu terytorialnego, radni: członkowie PiS oraz osoby rekomendowane przez PiS, tworzą w ramach takiego Klubu lub Koła własny Zespół Radnych PiS.
3. Przynależność do Klubu (Koła, Zespołu) Radnych PiS, o których mowa w ust. 1-2 oraz uczestnictwo w jego pracach jest obowiązkowe.
4. Odpowiednio Rada Regionalna lub Zarząd Okręgowy określa formy współdziałania Klubu (Koła, Zespołu) Radnych PiS z władzami PiS oraz uchwała jego regulamin.

ROZDZIAŁ IX**FORUM MŁODYCH PiS****ART. 38. CZŁONKOSTWO I ZASADY DZIAŁANIA FORUM MŁODYCH PiS**

1. Forum Młodych zrzesza osoby należące do środowiska młodzieżowego PiS.
2. Do Forum Młodych mogą należeć osoby, które ukończyły 16 lat i spełniają warunki, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 1 i 4 oraz nie ukończyły 30. roku życia.
3. Do Forum Młodych mogą należeć osoby, o których mowa w ust. 2 oraz członkowie PiS, którzy nie ukończyli 30. roku życia.

4. Szczegółowe zasady działania i organizację Forum Młodych określa regulamin przyjęty przez Komitet Polityczny.

ROZDZIAŁ X

SPRAWY DYSCYPLINARNE

ART. 39. ODPOWIEDZIALNOŚĆ DYSCYPLINARNA

Członek PiS ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną w razie nieprzestrzegania postanowień Statutu, niestosowania się do decyzji władz PiS, postępowania sprzecznego z programem PiS, prowadzenia działalności stanowiącej zagrożenie dla interesów PiS.

ART. 40. KARY

W postępowaniu dyscyplinarnym mogą być stosowane następujące kary:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana,
- 3) zakaz pełnienia funkcji we władzach PiS przez okres od 6 miesięcy do 2 lat,
- 4) wykluczenie z PiS.

ART. 41. WYKLUCZENIE CZŁONKA I ZAKAZ PEŁNIENIA FUNKCJI

1. W przypadku rażącego naruszenia zasad statutowych i obowiązków członka PiS uniemożliwiającego lub zagrażającego realizacji celów programowych lub linii politycznej PiS, Komitet Polityczny PiS może na wniosek: Prezesa PiS, Rzecznika Dyscyplinarnego PiS, Zarządu Okręgowego, Klubu (Koła, Zespołu) Parlamentarnego PiS lub w uzasadnionych przypadkach jego Przewodniczącego, podjąć uchwałę o wykluczeniu członka z PiS albo o zakazie pełnienia przez niego funkcji we władzach PiS przez okres od 6 miesięcy do 2 lat.

2. W przypadku określonym w ust. 1 członek może odwołać się do Koleżeńskiego Sądu Dyscyplinarnego w terminie 7 dni od daty powiadomienia go o treści podjętej uchwały.
3. Odwołanie nie wstrzymuje wykonania zaskarżonej uchwały.
4. Uchwała Koleżeńskiego Sądu Dyscyplinarnego wydana po rozpatrzeniu odwołania, co powinno nastąpić w terminie nie dłuższym niż 30 dni od jego złożenia, jest wiążąca i ostateczna.
5. Koleżeński Sąd Dyscyplinarny, rozpatrując odwołanie, o którym mowa w ust. 2, może uchylić lub utrzymać w mocy uchwałę Komitetu Politycznego.

ART. 42. POSTĘPOWANIE DISCYPLINARNE

1. Postępowanie dyscyplinarne wobec członka PiS wszczyna Rzecznik Dyscyplinarny na wniosek:
  - 1) Prezesa PiS,
  - 2) Komitetu Politycznego,
  - 3) Krajowej Komisji Rewizyjnej,
  - 4) Rady Regionalnej,
  - 5) Zarządu Okręgowego,
  - 6) Klubu (Koła, Zespołu) Parlamentarnego PiS lub w uzasadnionych przypadkach na wniosek jego Przewodniczącego,
  - 7) Komisji Etyki PiS.
2. Celem postępowania dyscyplinarnego jest ustalenie czy i w jakich okolicznościach osoba obwiniona dopuściła się przewinień dyscyplinarnych, o których mowa w art. 39.
3. Władze PiS mają obowiązek udostępnić Rzecznikowi Dyscyplinarnemu oraz jego zastępcom dokumenty i materiały niezbędne do prowadzenia postępowania.
4. W przypadku uznania, iż osoba obwiniona dopuściła się przewinienia dyscyplinarnego, Rzecznik Dyscypliny może skierować wniosek o jej ukaranie do Koleżeńskiego Sądu Dyscyplinarnego lub Komitetu Politycznego.
5. Koleżeński Sąd Dyscyplinarny lub Komitet Polityczny może wymierzyć karę, o której mowa w art. 40, uniewinnić obwinionego lub umorzyć postępowanie.

6. W przypadku wymierzenia kary przez Komitet Polityczny, zastosowanie mają przepisy art. 41 ust. 2-5.
7. W przypadku wymierzenia kary przez Koleżeński Sąd Dyscyplinarny, obwiniony może odwołać się do Koleżeńskiego Sądu Dyscyplinarnego w terminie 7 dni od daty powiadomienia go o treści orzeczenia. Koleżeński Sąd Dyscyplinarny, rozpatrując odwołanie, może uchylić lub utrzymać w mocy zaskarżone orzeczenie. Może także wymierzyć niższą karę. Orzeczenie Koleżeńskiego Sądu Dyscyplinarnego wydane po rozpatrzeniu odwołania, co powinno nastąpić w terminie nie dłuższym niż 30 dni od jego złożenia, jest wiążące i ostateczne.
8. Trzyosobowe składy orzekające Koleżeńskiego Sądu Dyscyplinarnego powołuje – z grona jego członków – Przewodniczący Koleżeńskiego Sądu Dyscyplinarnego. W składzie orzekającym rozpoznającym odwołanie, o którym mowa w ust. 7, nie mogą zasiadać osoby orzekające w składzie, który wydał zaskarżone orzeczenie.

ART. 43. KOLEŻEŃSKI SĄD DISCYPLINARNY

1. Członek Koleżeńskiego Sądu Dyscyplinarnego nie może być członkiem władz naczelných innych niż Kongres.
2. Regulamin Koleżeńskiego Sądu Dyscyplinarnego oraz zasady postępowania dyscyplinarnego i sądowego określi Rada Polityczna.

ROZDZIAŁ XI

KOMISJE REWIZYJNE

ART. 44. KRAJOWA I REGIONALNA KOMISJA REWIZYJNA

1. Krajowa Komisja Rewizyjna jest organem sprawującym kontrolę działalności naczelných organów PiS.

2. Regionalna Komisja Rewizyjna jest regionalnym organem kontrolnym PiS.
3. Członek Krajowej Komisji Rewizyjnej nie może być członkiem władz naczelnych PiS innych niż Kongres.
4. Członek Regionalnej Komisji Rewizyjnej nie może być członkiem władz regionalnych, okręgowych i terenowych innych niż Zjazd Okręgowy i Zebranie Członków Komitetu.
5. Regulaminy Krajowej Komisji Rewizyjnej i Regionalnej Komisji Rewizyjnej określi Rada Polityczna.

ROZDZIAŁ XII

MAJĄTEK ORAZ GOSPODARKA FINANSOWA PiS

ART. 45. MAJĄTEK

Majątek PiS powstaje ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, z dochodów z majątku oraz z innych źródeł dozwolonych ustawą o partiach politycznych lub innymi powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.

ART. 46. GOSPODARKA FINANSOWA

Działalnością majątkową i finansową PiS kieruje Komitet Polityczny.

ART. 47. OŚWIADCZENIA WOLI W ZAKRESIE PRAW I OBOWIĄZKÓW MAJĄTKOWYCH I FINANSOWYCH

1. Do składania oświadczeń woli w zakresie praw i obowiązków majątkowych i finansowych upoważniony jest Komitet Polityczny, reprezentowany przez wyznaczonych przez niego członków. Ważność oświadczeń, składanych przez wyznaczonych w tym celu członków Komitetu Politycznego, wymaga łącznego działania, co najmniej, dwóch z nich. Powyższe nie uchybia postanowieniu art. 47 ust. 3.

2. Wyznaczenie członków Komitetu Politycznego, uprawnionych do składania oświadczeń woli w zakresie obowiązków majątkowych i finansowych, wymaga uchwały Komitetu Politycznego podjętej większością głosów.
3. Upoważnienie do zaciągania kredytu bankowego wymaga odrębnej uchwały Komitetu Politycznego.
4. Osoby, o których mowa w ust. 1, mogą ustanawiać pełnomocników uprawnionych do składania oświadczeń woli w zakresie praw i obowiązków majątkowych i finansowych w zakresie i na warunkach ustalonych w pełnomocnictwie.

ART. 48. ZASADY SZCZEGÓLWE

Komitet Polityczny określi, po zasięgnięciu opinii Skarbnika PiS, szczegółowe zasady działania władz PiS w zakresie zarządzania majątkiem PiS oraz prowadzenia przez PiS działalności finansowej.

ROZDZIAŁ XIII

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

ART. 49. WŁADZE IV KADENCJI

Do IV Kongresu i władz naczelnych wybranych przez ten Kongres, a także władz naczelnych przez nie wybranych, stosuje się art. 11 ust. 2 pkt 1 Statutu.

ZASADY REELEKCJI PARLAMENTARZYSTÓW

- § 1. W odniesieniu do osób będących posłami na Sejm RP, senatorami i posłami do Parlamentu Europejskiego, które są członkami PiS lub Klubu PiS, a także osób, które kandydowały z list PiS do Sejmu RP, Senatu RP i Parlamentu Europejskiego, jako podstawowe kryteria ponownego wystawienia ich na listach wyborczych PiS, bierze się pod uwagę w szczególności:
- 1) pracę merytoryczną parlamentarzysty,
  - 2) frekwencję na posiedzeniach odpowiednio Sejmu RP, Senatu RP i Parlamentu Europejskiego oraz ich komisji,
  - 3) przestrzeganie dyscypliny głosowania i dyscypliny obecności na głosowaniach na posiedzeniach odpowiednio Sejmu RP, Senatu RP i Parlamentu Europejskiego oraz ich komisji,
  - 4) opłacanie składek członkowskich PiS,
  - 5) utrzymywanie biur poselskich i senatorskich w miejscach wyznaczonych przez Komitet Polityczny,
  - 6) wypowiedzanie się publicznie, w szczególności w mediach, zgodnie z Programem PiS i zasadami określonymi przez Klub PiS,
  - 7) podpisywanie projektów ustaw i uchwał parlamentarnych oraz wniosków do Trybunału Konstytucyjnego pochodzących wyłącznie od Klubu PiS lub w szczególnych przypadkach za zgodą Przewodniczącego Klubu PiS,
  - 8) kandydowanie w wyborach do samorządu terytorialnego, Sejmu RP, Senatu RP i Parlamentu Europejskiego wyłącznie jako kandydat Komitetu Wyborczego PiS lub komitetu wyborczego wskazanego bądź zaaprobowanego przez Radę Polityczną PiS,
  - 9) przystąpienie po wyborach do Klubu PiS i pozostawanie w nim przez okres całej kadencji, w tym niezawieszanie w nim swojego członkostwa.
- § 2. Rada Polityczna może rozszerzyć katalog kryteriów, o których mowa w § 1.
- § 3. Klub PiS prowadzi Kartę Parlamentarzysty, w której odnotowywane są wszystkie pozytywne efekty pracy danego parlamentarzysty oraz wszystkie przypadki naruszenia reguł, o których mowa w § 1 pkt 2-9 i § 2.
- § 4. Dokonując oceny, o której mowa w § 1, bierze się pod uwagę kryteria, o których mowa w § 1 pkt 1-9 i § 2, odnoszące się do okoliczności mających miejsce w okresie danej kadencji.
- § 5. Zasady, o których mowa w § 3-5, mają zastosowanie od dnia ich uchwalenia, przy czym w odniesieniu do parlamentarzystów VI kadencji Sejmu RP, VII kadencji Senatu RP oraz kadencji Parlamentu Europejskiego, która rozpoczęła się w 2009 r., mają one zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do okresu po ich uchwaleniu.
- § 6. Komitet Polityczny określi szczegółowy wzór oraz zasady prowadzenia Karty Parlamentarzysty.
- § 7. W odniesieniu do posłów do Parlamentu Europejskiego użyte w niniejszych Zasadach określenie Klub PiS oznacza Zespół PiS we frakcji parlamentarnej, do której należą ci posłowie, z tym że monitoring ich wypowiedzi medialnych prowadzi Klub PiS zrzeszający posłów na Sejm RP i senatorów.